

Søvn, arbeid og overlevelse ved multipel sklerose

DOKTORAVHANDLINGER

HANNE MARIE BØE LUNDE

E-post: hmb175@gmail.com

Søvnforstyrrelser er hyppige ved multipel sklerose. Under halvparten av MS-pasientene er yrkesaktive etter om lag 19 års sykdomsvarighet.

Foto: *Gustav Refshus*

Pasientsentrerte utfall ved multipel sklerose er lite undersøkt. I mitt doktorgradsarbeid undersøkte vi konsekvenser av multipel sklerose på søvn, arbeid og overlevelse. I en insidensbasert pasient-kontroll-studie undersøkte vi prevalens og selvrapporterte risikofaktorer for redusert søvnkvalitet. Syv av ti pasienter med multipel sklerose opplevde søvnvansker. Redusert søvnkvalitet var assosiert med kjønn (kvinne), bruk av immunmodulerende medisiner og redusert psykologisk livskvalitet.

I en tverrsnittsundersøkelse undersøkte vi deretter yrkesdeltagelse og assosierte faktorer ved multipel sklerose. Etter om lag 19 års sykdomsvarighet var 45 % av MS-pasientene yrkesaktive, de fleste deltidsarbeidende. Yrkesdeltagelse var assosiert med lavere alder ved sykdomsdebut, kortere sykdomsvarighet, høyere utdanning, lavere invaliditetsgrad og fatigue.

I en prospektiv studie undersøkte vi overlevelse ved multipel sklerose hos alle med sykdomsdebut i perioden 1953–2012 i Hordaland. Gjennomsnittlig levealder i 2012 var 75 år, og 56 % døde av relaterte konsekvenser til multipel sklerose. Pasientene hadde høyere dødelighet (2,7) enn normalbefolkningen, men en bedring i overlevelse ble observert.

I studiene undersøkte vi viktige sider ved den totale sykdomsbyrden ved multipel sklerose. Økt kunnskap om søvn, arbeid og overlevelse kan på sikt trolig føre til bedring av pasienthelse og pasienttilfredshet.

Disputas

Hanne Marie Bøe Lunde disputerte for ph.d-graden ved Universitetet i Bergen 3.11.2017.
Tittelen på avhandlingen er *Patient-centered outcomes in multiple sclerosis - Results from observational studies on sleep, employment and survival*.

Publisert: 26. juni 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0175
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no